

Trafikverket
Ärendemottagningen
Box 810
781 28 Borlänge

Datum: 2024-10-30
SMHI Dnr: 2024/2142/5.4.1
Er referens: TRV 2022/107463

investeringsprojekt@trafikverket.se

Yttrande över samråd – Järnvägsplan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning och vattenverksamhet, Sydostlänken

SMHI har tagit del av rubricerat samråd och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområden hydrologi (enbart ytvatten), meteorologi (inklusive luftmiljö) samt klimatanpassning.

Hydrologi

I miljökonsekvensbeskrivningen finns ett avsnitt rörande översvämningsrisk kring Vilshultsån/Holjeån. Denna risk måste inkluderas i vidare arbete, så att dimensionerande nivåer i ån vid flöden med olika återkomsttid är kända.

I avsnittet om avvattnings (4.2.9) i miljökonsekvensbeskrivningen förefaller det som att trummor dimensioneras för 100-årsregn. SMHI anser att det är bra att extremvärden används som grund för dimensionering, men vill påminna om att skilja på begreppen 100-årsregn och 100-årsflöde så att det konsekvent är tydligt vilket som avses.

SMHI ser också positivt på att klimatfaktorn 1,3 används för vattenföringsberäkningar.

Goda hydrologiska och avvattnings tekniska förhållanden ska bibehållas. Arbeten och passager över vattendrag och i/omkring våtmarker bör utformas omsorgsfullt så att de naturliga hydrologiska förhållandena inte påverkas.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Klimatpåverkan

SMHI ser positivt på den ökade kapaciteten av järnvägen och elektrifieringen av densamma som projektet innebär. Projektet resulterar på så sätt i en begränsning av transporternas klimatpåverkan, men även en förbättring av den lokala luftmiljön.

SMHI ser också positivt på de ambitioner att begränsa klimatpåverkan på det globala klimatet i anläggningsskedet som uttrycks i underlaget, exempelvis genom återbruk av material, val av material och drivmedel.

Framtida klimatet

Vid planering av samhället bör hänsyn tas till det framtida klimatet. Exempelvis förväntas lufttemperaturen att stiga, risken för skyfall öka och flödena i våra vattendrag förändras med ändrade nederbördsförhållanden och snötillgångar. Stormar förväntas inte i Sverige bli värre eller vanligare än vad de historiskt har varit. Havsnivån stiger men landhöjningen kompenserar till viss del den stigande nivån, mer i norra Sverige än i södra, se

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/oversikt-stigande-havsnivaer-1.166469>

<https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/bakgrund-till-planering-for-stigande-havsnivaer-1.165534>

SMHI hänvisar också till fördjupade klimatscenariotjänster:

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/fordjupade-klimatscenarier>

För historiska och framtida skyfall hänvisas till denna länk:

<https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/statistik-for-extrem-korttidsnederbord-1.159736>

Ytterligare information om framtida klimat finns på SMHI:s webbplats:

<https://www.smhi.se/klimat>

I underlaget konstateras att riskanalysen, i enlighet med försiktighetsprincipen, utförts med det scenario över mänsklig påverkan på klimatet som benämns RCP 8,5. SMHI anser att användningen av scenario RCP 8,5 är relevant då framtida klimatförändringar vilka motsvara de klimatsimuleringar där RCP 8,5 tillämpats inte kan uteslutas enligt de bedömningar vi kan göra idag.

Anpassning till ett förändrat klimat

Parallellt med arbetet att minska klimatpåverkan måste samhället anpassas till nuvarande och framtida klimat. Utsläppsminskning och klimatanpassning är beroende av varandra och bör samordnas i så hög utsträckning som möjligt för att bidra till en hållbar utveckling.

Framtidsscenarion, som beskriver klimatförändringar, redovisas ofta i form av medelvärden. Viktigt är att tänka på att variationer finns inom och mellan åren och att extrema väderhändelser fortsatt är relevanta att ha med i planeringen.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Redan idag har sannolikheten för värmeböljor, kraftig nederbörd och torka ökat. Även intensiteten i många extremväder har ökat till följd av klimatförändringen. Hänsyn i planering behöver tas till såväl långsamma klimatförlopp som förändringar i årstidernas längd och växtsäsong som till förändringar i enskilda väderhändelser som värmeböljor och skyfall.

Det bör vara ett minimum att beakta effekterna av ett förändrat klimat under ett objekts förväntade livslängd. För samhällsstrukturer som kan väntas vara bestående en längre tid än enstaka objekt, exempelvis sammanhållen infrastruktur, behöver hänsyn tas till strukturernas förväntade livslängd.

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Anna Åkesson, Magnus Joelsson och AnnaKarin Unger.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsberedskap